

A special welcome for Mandy, Sharron and Chriss, grandchildren of Samuel Onion, one of the 13 Polar Bears, who died so tragically in the fields near Soestdijk Palace. My introduction will be in Dutch, our guests of honour have got the English version.
Welkom loco-burgemeester, beste Meindert, geachte aanwezigen

Vandaag, zondag **10 mei 2026** onthullen we straks een gedenksteen, namens de Gemeente Soest en het 'Comité 4 en 5 mei Soest en Soesterberg'. Een blijvende herinnering aan wat bekend is geworden als de 'Tragedie van Soestdijk'. En juist deze datum, **10 mei**, maakt dat moment extra bijzonder. Op **10 mei 1945** – slechts enkele dagen na de bevrijding - kwamen nabij Paleis Soestdijk dertien Britse militairen om het leven door een noodlottige explosie. Deze soldaten maakten deel uit van het 1^e Bataljon van het Leicestershire Regiment, onderdeel van de Engelse 49^e (West Riding) Infanterie Divisie, bijgenaamd de 'Polar Bears'. Die bijnaam ontstond niet zo maar. In 1940 werd deze divisie naar IJsland gestuurd om een mogelijke Duitse invasie te voorkomen. Ze trainden er onder zware arctische omstandigheden. Sindsdien droegen zij met trots de ijsbeer op een ijsschots als embleem. Deze Polar Bears bevrijdden op **7 mei 1945** onder meer Utrecht, Soest, Baarn en Hilversum. De Britse staf vestigde zich in het strategisch gelegen hotel Trier, destijds schuin tegenover Paleis Soestdijk; de militairen werden ondergebracht in de Geraniumschool in Hilversum. Na de bevrijding kregen de Polar Bears een nieuwe taak: het ontwapenen van de Duitse troepen in de wijde omgeving rond Hilversum. Het inleveren van de wapens vond plaats in de weilanden naast Paleis Soestdijk. Duitse militairen die via de Amsterdamsestraatweg of de Praamgracht kwamen aangemarcheerd of aangereden met paard en wagen, moesten zich eerst melden bij Hotel Trier. Over de Biltseweg liepen zij door naar de weilanden; langs het fietspad ontdeden zij zich van hun helmen, gasmaskers en ander klein materiaal. In de weilanden moesten zij hun fietsen, bajonetten, geweren, al hun munitie en hun kanonnen inleveren. Op foto's lijkt het een wanordelijke situatie. En dan ! .. Op donderdag **10 mei 1945**, Hemelvaartsdag, wordt onder toezicht van de Polar Bears een wagen met oorlogstuig uitgeladen en wordt munitie op een grote stapel gegooid. Hierbij explodeert een zogenoemde 'Panzerschreck', een draagbare raketwerper, vergelijkbaar met een Amerikaanse 'Bazooka'. Waarschijnlijk is de munitie van de raketwerper bij het uitladen geëxplodeerd, en dat daarna omliggende raketten, handgranaten en andere munitie zijn ontploft. Of het een ongeluk was of opzet, is nooit vastgesteld. De oorlog was voorbij, ook de Duitse soldaten wilden naar huis. Door de explosie worden 13 Polar Bears op slag gedood. Zes anderen raken ernstig gewond. Ook enkele Duitse militairen komen hierbij om het leven. Hoe wrang kan het zijn: de oorlog overleefd, de bevrijding meegemaakt, en dan - zo kort daarna - alsnog omkomen ! De verslagenheid in Soest is groot. In de wijk 't Hart, nabij de rampplek, zamelen inwoners geld in. Er ontstaat een indrukwekkende bloemenzee op de kisten van de gesneuvelde soldaten. Twee dagen later, op **12 mei 1945**, worden de dertien Polar Bears onder grote belangstelling overgebracht vanuit de Hilversumse Geraniumschool naar de Noorderbegraafplaats in Hilversum. Daar worden ze begraven. Daar rusten ze nog altijd, onder de zorg van de 'Commonwealth War

Graves Commission'. Met hun veelzeggende motto: '*Caring for the fallen*'. Maar herinneren is meer dan zorg alleen. Herinneren is ook verhalen blijven vertellen. Historicus Meindert Tepper heeft dit motto zich zeer ter harte genomen. Hij adopteerde de graven en zette zich vanaf 2019 in om de gezichten bij de namen te vinden. Dankzij zijn vasthoudendheid hebben inmiddels tien van de dertien Polar Bears weer een gezicht gekregen. En waarom dan **nú** pas deze gedenksteen in Soest? Nou, daar gaat het volgende aan vooraf ... in februari 2025 gaf Meindert Tepper voor de 'Historische Vereniging Soest' een lezing in het kader van 80 jaar herdenken, een lezing met als titel '*De Polar Bears en de explosie in Soestdijk*'. Een intrigerend onderwerp. Hoezo, explosie? Tot dat moment wist ik weinig van deze geschiedenis, terwijl die zich in mijn eigen woonomgeving heeft afgespeeld. Wat mij bijzonder raakte was een artikel van Richard de Mos, bestuurslid van de 'Stichting Legerplaats Soesterberg 1939-1945', getiteld: 'Oorlogstragedie te Soestdijk *zonder monument*'. Hoezo, **zonder monument**? De Gemeente Hilversum heeft speciale aandacht voor de graven, maar er is geen gedenkteken in Soest? Dat kan toch niet zo blijven? Ik heb mij vanaf dat moment verder verdiept in dit tragische incident. In het tijdschrift 'van Zoys tot Soest' van de Historische Vereniging Soest (HVS) zijn veel artikelen aan dit onderwerp gewijd. Maar wat me over de streep getrokken heeft is de emotie van de nabestaanden. Vorig jaar op 7 mei heb ik voor het eerst de herdenkingsbijeenkomst voor de omgekomen Polar Bears op de Noorderbegraafplaats in Hilversum bijgewoond. Een indrukwekkende bijeenkomst. Ik was het meest geraakt door de reacties van Mandy, Sharron en Chriss. Zij waren er voor het eerst bij. Dat het hen na na al die jaren nog steeds zoveel doet, dat raakt je. Hun emotie, hun dankbaarheid met de woorden - "*Ik ben dankbaar dat ze op onze jongens passen*", liet me niet los. Toen werd me duidelijk: ook hier in Soest moeten we gedenken! Niet alleen daar waar zij begraven liggen, maar ook hier, waar zij hun leven verloren. Samen met René van Hal, van de Historische Vereniging in Soest, diende ik op 10 mei vorig jaar mijn voorstel in voor een gedenkteken voor de 13 omgekomen Polar Bears. Samen met de Gemeente Soest en het 'Comité 4 en 5 mei' is dit initiatief werkelijkheid geworden. En daarom kunnen we **vandáág**, zondag **10 mei 2026**, 81 jaar later - dit tragische ongeval een blijvende plaats geven met een gedenksteen. Om deze plek een naam te geven. Om deze geschiedenis zichtbaar te maken. Om deze dertien mannen blijvend te eren.

Want ook zij gaven hún LEVEN voor ónze VRIJHEID!

For they, too, gave their lives for our freedom

OPDAT WE NIET VERGETEN

LEST WE FORGET